

הבצילים הפריסים ופול המצרי שמנע מהם מים שלשים יום לפני ראש השנה, ומתעשרין לשעבר, ומתעשרין בשביעית. ואם לאו - אסורים בשביעית, ומתעשרין לשעבר, וישל בעל שמנע מהם מים שלשי עונות, דברי רבי מאיר. והכמים אסורים, שלש:

עין מצומח נר משה

עשר א ב מיי פ"ו מהל' עירובין הלכה טו פ"ו א"ח סי' של ספק א וסי' מט סעיף ו:

רבינו חננאל

היא. ובה א' בשלמא התם העמד טמא על חוקתו ואימור לא טבל שלא נתבררה טבילה בהגון. אבל הכא מאי אית לך ליימור העמד גביר על חוקתו ואימור לא עירוב עירוב. מאי איכא? טמא משחשיבה לא אית שמא דאי. מקה נמי אית העמד מקוה על חוקתו ואימור לא חסר. איכא ליימור הכי בבקוה (שלא נמדדה) ושנמדדה) אבל בבקוה (שנמדדה) (שלא נמדדה) ונמצאת סהרה הכי יכלת ליימור הכי לפיכך קתני טמא: ת"ד כיצד א"ר יוסי ספק עירוב כשר. עירוב בתרומה ספק נטמאת ספק לא נטמאת וכן בפירות ספק נדמעו וספק לא נדמעו אבל עירוב בתרומה ספק נטמאת כמעשי ספק משחשיבה טמא. וכן בפירות ספק כמעשי כ"ר. אין זה ספק עירוב כשר. היו ב' ברכות אחת טמאה אחת חטאה. ואי עירובי כטהורה כ"מ שהיא אסיקא בין ל"ט בין ל"ז יוסי עירוב בעיניו סעודה הראיה כמעשי וליכא. בעא מיניה (רבא) מ"ר כבר זה היום חול ולמחר קודש וא' עירובי בתן מהו. ופשי ליה קנה עירוב מ"ט בטר יוסא (שירין) (שירין) ליה. יוסי חולכינן אחר עת העירוב והיום קדש ולמחר חול לא קנה עירובי מ"ט בעת שיערב קודש והיה ואמרין מ"ט כל חרד וחרד בטר יומיא שרתי ליה. היום חול ולמחר קודש מספקא שמא ישאר למחר היום קודש ולמחר חול ותתקשר לא נתאה לה קדשה. היום קודש ולמחר חול מספיקא (לא) נפקא קדושתה. תן התם לגין שהוא טבול ויוסי שמיילא מחיבת של מעשר בכל. פי' שלא הורם מענו תרומת מעשר ואמר ה"ר זן תרומת מעשר לכשתחשב דבריו קיימין ואם אמר עירובי בה לא אמר כלום. פי' טבול ויוסי פוסלת התרומה והה הלגין א"פ שהוא טבול ויוסי פוסלת התרומה כיון שבעת שמיילא מן הטבל הטבול תרומת מעשר לא הכיר עליו שם תרומה מעשיו. לכשתחשב. משתחשב וערב השמש נטוה הלגין תרומת מעשר שבו טהורה. א"ר אבא זאת אומרת סוף היום הוא ע"ש שקנה עירובי דייק מקדשתו א"פ אמר עירובי בה לא אמר כלום ש"מ סוף היום הוא דקניה עירוב והנה סוף היום טבל טבול לתרומת מעשר היה ואין מערבין בטבל לפיכך לא

גמ' (א) ס"א לחומרא (ב) נלקמן ע"י סוטה (ג) [תוספתא (ד) נלקמן ע"י ר"ב (ה) שנת ד. חולין י. ק"ב. (ו) [טעול יוס פ"ד מ"ד] י"ב כ"ד (ז) ש"ן ל"ף הקודש (ח) ש"ן ל"ף הקודש (ט) [ג"ל אצל ספק ליטמא ולטמא חמירי טהור]

הגרות הב"ח

(א) גמ' ואיבעית אימא לא קשיא הא דרביה: (ב) גמ' ד"ה שנת מ"ו ובי' בש"מ. סוטה (ג) ד"ב ונבג' ט"ז ע"ב: (ד) ד"ה העמד טמא וכו' מוסר צימו ואימור לא:

גליון הש"ס

גמ' קבבר ר"י תחומין דרבנן. עיין בהגהת אשכ"ז ספ"ק דעירובין: ת"כ ד"ה הבא. אפי' דאורייתא. ק"ל התם דאמרין מן לענין מן דמלאכותיה שלמתי מתי ותי אוקי חוקה אצל גליסורי הא אמרין מתי ומתי ספיקא דרבנן היינו דרבנן תמיהו ללא לזיל בזה נהיר חוקה. ועי' כחובות דף כ"ו: תוס' שם להלכה בתרומה דרבנן וגם צמתי ומתי אוקי חוקה כדחוכמו מקוניה דשם ויטילו דמ"מ תחומין דאורייתא. ודכרייה דלכה דלפי' דאורייתא אוקי חוקה ג"ע הם הם מלא דמעמיהם ס"א דה ר"י דס"ל ציננות דף לא. מתי ומתי ספק דאורייתא דמלאכותיה לא אמרין אוקי חוקה ו"ע: תוס' בבבא מצריכה גבי טומאה. ע"י ע"ד דף ע"ג: ב"א"ד קדתי ר"י מוטמא שפסק א"יטמא טמא וטמא וכו'. שריא אומרו כל דבר שהוא בחוקת טומאה לעולם הוא בחוקתו עד שיריע שהוא טהור אבל ספק ליטמא וטמא טהור כ"ו:

רבינו חננאל

ואחת אומרת משחשיבה. ופיק רבא פירוק אחר. התם חזי חוקה לקולא חרד העמד חי על חוקתו ואימור לא היה מת באותה שעה שנגע בו. שניה העמד טהור על חוקתו ואימור לא נטמא [א"ה] אברין ספיקו טמא דאורייתא העמד גביר על חוקתו ואימור לא עירוב כסעודה הראיה. קשיא דרי' יוסי אדרי' יוסי אבא בבתמי קשיא עירוב [כשר] אברין בביתיה קתני ספק טומאה (כשר) [טמא] ופריקין אגוי טומאה דאפילו טומאה קנה יש לה עיקר מן התורה. לפיכך א"ר יוסי אפילו ספיקו טמא. אבל בעירוב תחומין דרבנן ינמו. א"ר אבא חרד ופשי דרייה ומתי' דרבייה פשוטה

רבא אמר. גבי נגע בחדש נמי אפילו יש שני כיתי עדים חלוקת אחת אומרת קודם שנגע בו מת ואחת אומרת עכשיו מת הוי נמי ר"מ מטהר ואפילו הכי לא תיקשי: התם תרי חוקי ניהו. לטהר ומסוס הכי אולנין לקולא דחוקי תרי לכהדי מתי והעמד מת על חוקתו ראשונה כל הלילה ומי הוה ועוד העמד נוגע על חוקתו ראשונה וטהור היה: דבא. במתמיטין חדא חוקה הוא דלכילא למימר העמד מרומה על חוקתה ומסוס חדא חוקה לא מרעינן סהדי הלכך אולנין לחומר: קשיא דר' יוסי. דכרייתא דקתני בספק טבל ובספק לא טבל דקטומאה דרבנן אכל אולנין כו' ורבי יוסי מנמלא ומתני' קתני ספק עירוב כשר ואפילו תחומין דרבנן מיקשי: הואיל ויש לה עיקר מן התורה. דיש טומאה מן המורה ויש להחמיר בספק טבילה להכי אחמור רבנן אף בספק טבילה טומאה דרבנן דלא לימתי לזלוזי ספק טבילה טומאה דאורייתא: שבת נמו דאורייתא היא. אחמורין פריך למימר דתחומין דאורייתא וכו' עקיבא צמס' סוטה (ג) (דף ז'): ומשני קבבר ר' יוסי תחומין דרבנן. ומסוס דלא לימתי לזלוזי בשאר ספיקות מנללכת שבת ליכא למיגור דלא דמו מלאכות לתחומין אצל טומאות דמו להדדי: דרייה. מחמיר אפילו בספק דרבנן ומתמיטין דכרייה אצטולמוס היא: העמד טמא על חוקתו. כוליה חוקה לחומר! איכא לקולא ליכא אצל מתני' איכא חוקה לקולא לחומר! העמד אדם על חוקתו טמא דרבנן (א) ולאמר לא עירב העמד מרומה על חוקתה ועירב ודכרבנן לקולא אולנין: שלא נמדדה. מתחילה ולא עמדה בחוקת כשרות: עירוב בתרומה. טהורה ונטמאת משהניחה שם: ספק מבעוד יום נטמאת ספק משחשיבה נטמאת. אמרין אוקמינה בין השמשות אחוקת' קמייתא הוה דלטימי: וכן והשחמ' משחשיבה הוה דלטימי: וכן בפירות. של טבל: ספק מבעוד יום משחשיבה נקטנו. לאחר שהניחנו שם: ספק משהניחה עליו אצל לא טבול ולקטנו פריך דכרייה מה חוקת כשרות איכא דמכשר רבי יוסי דהא איכא למימר העמד טבל על חוקתו: ספק טמאה ספק טהורה. קודם שהניחה שם נולד לה ספק ולא היה שם חוקת הכשר עירוב מעולם: מאי שנא תרומה. דרישא ספק מצעוד יוסי

הכא בשתי כיתי עדים. דר' מאיר לית ליה אוקי תרי כהדי תרי כו' אע"ג דכפרק שני דכחובות (דף כ.) אמרין אוקי תרי כהדי תרי אפילו דלאורייתא הכא שאני דהשחמ' דלמי טמאה היא: אדרבה העמד מקוה על חוקתו. הוה מלי לטעוי הכי חסר לפניך כדלמא פ"ר קמח דגדה (דף כ:)

רבא אמר התם תרי חוקי לקולא והכא חדא חוקה לקולא קשיא דר' יוסי אדר' יוסי אמר רב הונא בר חיננא שאני טומאה הואיל ויש לה עיקר מן התורה שבת נמו דאורייתא היא ספק ר' יוסי (תחומין דרבנן ואיבעיתא אימא) (ב) הא דרייה הא דכרייה דרבא נמו דקתני א"ר יוסי אבטולמוס העדי משום חמשה זקנים שפסק עירוב כשר ש"מ רבא אמר התם היינו מעמא דרבי יוסי העמד טמא על חוקתו ואימא לא טבל אדרבה העמד מקוה על חוקתו ואימא לא חסר במקוה שלא נמדד תניא א"ר כיצד אמר ר' יוסי ספק עירוב כשר עירב בתרומה ספק מבעוד יום נטמאת ספק משחשיבה נטמאת וכן בפירות ספק מבעוד יום נתקנו ספק משחשיבה נתקנו זה הוא ספק עירוב כשר אבל עירב בתרומה ספק טהורה ספק טמאה וכן בפירות ספק נתקנו ספק לא נתקנו אין זה ספק עירוב כשר מאי שנא תרומה דאמר העמד תרומה על חוקתה ואימא טהורה היא פירות נמי העמד טבל על חוקתו ואימא לא נתקנו לא תימא ספק מבעוד יום נתקנו אלא אימא ספק מבעוד יום נדמעו ספק משחשיבה נדמעו בעוד רב שמואל בר רב יצחק מרב הונא היו לפניו שתי בכרות אחת טמאה ואחת טהורה ואמר עירבו לי במהרה בכל מקום שהיא מהו תיבעי לרבי מאיר תיבעי לר' יוסי תיבעי לר"מ עד כאן לא קאמר ר"מ התם דליכא טהורה הכא הא איכא טהורה או דילמא אפילו לרבי יוסי לא קאמר אלא התם דאם איתא דהיא טהורה ידע לה אבל הכא הא לא ידע לה אמר ליה בין לר' יוסי בין לרבי מאיר (ב) בעינן סעודה הראויה מבעוד יום וליכא בעא מיניה רבא מרב נחמן כבר זו היום חול ולמחר קודש ואמר עירבו לי בזה מהו א"ל עירובו עירוב היום קדש ולמחר חול ואמר עירבו לי בזה מהו א"ל ידעו עירובי מאי שנא א"ל ל"כתי תיכול עליה כורא דמלח' היום חול ולמחר קדש מספיקא לא נחתא ליה קדושה היום קדש ולמחר חול מספיקא לא פקעא עירבו לי בזה הלא אמר רבא זאת אומרת סוף היום קונה עירוב דאי

ל'.

דאי

ניטמא ספק משחשיבה דמכשר ר' יוסי משום חוקה קמייתא: פירות. ספק מצעוד יוסי נתקנו ספק משחשיבה נוקמיניהו נמי אחוקה קמייתא לטבל הוה וליפסול: נדמעו. חולין הוה מעיקרא מתוקנין ונפלה צהן תרומה ונדמעו והאי תנא סבר לה כסומכוס דלמח (לעיל דף כו:) אין מערבין לישאל צהן תרומה הלכך אס מצע' נדמעו אע"ג דחזי לכהניס אין עירובו עירוב ל"א נדמעו שפסל לתוכן טבל דלא חזי אפילו לכהן: עירובי לי בטהורה בכל מקום שהיא. והנימוס שמהן יחד צסקו המסוס ובכרות של תרומה עסקין דאי צחולין חולין טמאין מותרין הן ללחו כל אדם וכל חולין צהרה: דליכא טהורה. ולדתי דשמח מצע' נטמאת: או דילמא אפילו ר' יוסי. לא מכשר במתני' אלא משום דלי טהורה היא הא ידע לה היכה היא ואזו היא סעודה ומסוס ספק טומאה לא מייספלל דלמח אוקמיה אחוקה: אבל הכא לא ידע. היא ניהו טעמיה: בעינן סעודה הראויה מבעי' וליכא. חול עירובו כלום דלפילו מתר מגל לא הוי דצשלמח מתני' סעודה הראויה חוליה והשחמ' חוליה דלמייליד צה ספק: כבר זו ברי. למר על ככר אחת צע"ש היום יהא חול ולמחר יהא קדש ועירב שלוחו צה: מהו. הואיל וצין השמשות ספק הוא מייסינ דילמא קודם קניית עירוב חל עליה הקדש ואין מערבין בהקדש או לא אמרין הכי: היום תהא קודש ולמחר תהא חול. על מעות שיש לי צבית מהו נמי אמרין כי מטא צין השמשות נפק ליה מקדושתיה וקנה עירוב או לא: וצאי שנא. הא צין השמשות ספיקא הוא מאי שנא הכא לקולא והכא לחומר: לבי יתבול עלה כורא דמילחא. לכשתמדוד כור של מלח על דבר זה ותמנהו לי אומר לך טעמו: היום חול ולמחר קדש. וצין השמשות דקניית עירוב ספיקא הוא ומספיקא לא תפקיה ממילתיה קמייתא חול ספיקא: של מעשר. ראשון שהיה עדיין טבל שלח הפריש הלו ממהנה תרומת מעשר והרי הוא צבית צעודו טבל ואפילו לכהניס ולא חזי לעירוב ולגבי לגין טבול יוסי צעודו טבל לא פסיל דטבול יוסי ממהנה צבית לחולין ולמעשר אע"ג דפמיכא ציה תרומה שלח הרומה ואמר הכי וז צבלגין תרומת מעשר לא תהי צבית לכשתחשב ועירוב שמשו שמהא כשרה לתרומה: דבריו קיימין. והתרומה טהורה: ואם אמר עירובי לי בלגין זה לא אמר בלוח. הואיל וכי מטא צין השמשות אכתי טבל הוה: סוף היום. תחילת צין השמשות שהוא סוף היום של ע"ש: קונה עירובי. וסוף היום אכתי טבל הוא: דאי

